

Olihan siinä sarja väitteitä, sarja, joka on sitäkin uhkaavampi, kun se asettaa selkänajakseen Venäjän byrokratian. Mutta hallituksen edustajan puheessa oli se yksipuolisuus, että siinä asetettaessa esteet vaakalaudalle, ei punnittu mitä on vaakalaudan toisessa päässä, — onko siellä sellaista, joka jaksaa nuo esteet nostaa tieltä.

Ensiksikin *tosiolot*, — ne ovat kansan silmillä katsottuna toisellaiset kuin hallituksen jäsenen. Voidaan kyllä laskea, että Suomessa v. 1906 oli toimessa 23 polttimoa, valmistaen 6 milj. 844,499 litraa väkijuomia sekä sen ohessa 39 väkiviinategasta eli tislauslaitosta. Näissä oli työssä 579 henkeä, ja oli tuotannon arvo liki 3 miljoonaa markkaa.

Mallasjuomia taas valmistettiin vuonna 1905 yhteensä 89 panimossa 19,952,302 litraa; ja edellisenä vuonna, jolloin samojen panimojen tuotanto oli jonkun verran suurempi, työskenteli niissä 1,246 työntekijää ja tuotannon laskettu bruttoarvo oli 6,506,737 markkaa.

Miedompia väkijuomia valmistavia punssi- ja viini-tehtaita oli vihdoin vuonna 1903 11, joiden työväki nousi kaikkiaan 69 henkeen ja tuotannon bruttoarvo 1,822,300 markkaan.

Noin puhuvat numerot!

Ja näistä laskuista tekee kansa johtopäätöksen kieltoain eduksi, eikä kuten hallitus, joka väittää päinvastaista. Kansan näkee viinaliikkeestä hyötyvän vain harvain, ja näiden etua ei se sääli syrjäytä, kun se on turmioksi koko yhteiskunnalle, sadoille tuhansille. Se näkee, että kieltolaki synnyttää kymmenien miljoonien markkojen säästön, ja näillä säästöillä voi kansa hankkia viinan ja olueiden asemasta hyödyllisiä tuotteita eli kulutusaineita, joten muut teollisuushaarat elpyvät. Sillä niiden tuotteiden menekki kasvaa kansan hyvinvoinniksi, ja näille tuotannonaloille siirtyvät ne kädet, jotka nykyään myrkkyläikkeenä toimivat. Lainlaadinnassa tarvitaan vaan taitoa helpottaa tuota ylimenoa myrkkytuotannosta hyödylliseen tuotantoon.

Puhe valtion tulojen pienemmisestä ei pidä paikkaansa tässä. Sillä uudemmanaikainen kansantaloudellinen katsantokanta sanoo, että mikä on kansan enemmistön kukkarossa, se on myös valtiolla. Vai väittääkö hallitus ja yleisen kieltoain vastustajat, että seuraavatkin tosiasiat puhuvat järkipäisen kansallisvarojen säästämisen puolesta.

Suomeen tuotiin ulkomailta juomatavaroita tasaluvuin 3,365,000 markasta vuodessa viisivuotiskautena 1885—89, 5,797,000 markkaan vuosina 1900—04 ja ollen vuonna 1905 yhteensä 5,657,000 markkaa. Eri maista tuotiin juomatavaroita, vähäiset määrät alkoholittomia juomia mukaan luettuina, tasaluvuin Ranskasta 2,600,000 markan, Saksasta 1,489,000 markan ja Espanjasta 748,000 markan arvosta sekä Venäjältä 50,000 markan edestä.

Että noin monet miljoonat vuosittain vierevät maasta pois, onko sekin asia, joka puhuu tuontikieltoa vastaan.

Sellaista saattaa todella lausua vain henkilö, joka omain sanainsa mukaan pitää »väkijuomain valmistusta tärkeänä elinkeinonhaarana, minkä etuja valtion tulee suojella». Mutta tietäkööt tuon kannan omaksujat, että he viinaporvarien liittolaisina seisovat kokonaista toisin ajattelevaa Suomen kansaa vastaan. He toimivat itsekkään mielipiteensä puolesta koko Suomen tulevaisuuden, sen kansan henkisen ja aineellisen kehityksen turmioksi.

Hallituksen edustaja vetosi myös kansojen mielipiteeseen. Tämän johdosta sopii lausua, eikä merkitse mitään kansainvälinen raittiusliike, — eikä sekään, että sosialidemokratiset puolueet Itävallassa, Belgiassa, Skandinaviassa ja Saksassa ovat viime vuosina lähentyneet kysymyksessä väkijuomain vastustajain rivejä, jopa alkaneet antialkoholistein kanssa tarkoituksellisen yhteistyön, jonka suunnan voi jo näheä johtavan yleiseen kieltolakiin.

Mutta tuon sokeuden käsittää, kun tietää, että kapita-

listisia hallituksia eroittaa kansasta syvä juopa. Siellä ylhäällä ei tahdota nähdä ja kuulla, mitä alhaalla tapahtuu ja ajatellaan.

Pitkässä keskustelussa eduskunnassa esitettiin runsaasti painoa vaakalaudan sille puolelle, joka tahtoo kieltolakia. Lisäisinkö siihen vielä, miten alkoholi kytkee olojen kurjista-mia olentoja kahleisiinsa.

Eräänä talvena heräsin monena pakkasyönä kolkoon meluun, kun juopunut mies rikkoi töllinsä ikkunoita, ajoi vaimonsa ja lapsensa lumihankeen. Kun puhuin eräässä kokouksessa, tuli minua siellä puhuttelemaan vaimo, joka oli yltänsä mustelmissa juopuneen miehensä iskuista. — Kerta eksyi pihamme ulkovajaan juopunut vaimo, jota poliisin virvotellessa tuli samassa tilassa oleva miehensä hakemaan kotiin. Ja muutaman päivän perästä toi paikkakunnan alakansakoulun opettajatar luokseni 8-vuotisen näiden samain vanhempain juopuneen pojan, joka oli saanut isältään olutta. Sitten muutamien viikkojen perästä syytti tämän juopottelevan perheen mökki tuleen, ja kuoli vaimo pari päivää maattuaan paalohaavoissaan huutaen kuolinvuoteellaan: viinaa, viinaa! — Matkustin kerran junassa. Edessäni istui nuori mies raudoissa ja itkien valitti tehneensä murhan juovuksissa ollessaan. Kertoi heitä 3 veljestä joutuneen rautoihin samanlaisesta tappelusta. — — —

Kuvia tällaisia on tuhansia. Rikostilasto ne vakuuttaa tosiksi. — Ja miten moni opiskeleva onkaan ajanut väkijuomain karille! —

Näiden kaikkein onnettomain syvä huuto uudelle parlamentille kaikui: laatikaa maahamme kieltolaki!

Väkijuomaliikkeen puoltajat vetoavat ulkomaiden kansojen muka kohtuulliseen nautitsemiseen. — Toisen käsityksen saa siellä kärsiviltä itseltään ja tosioloista. Kävelin iltamyöhällä eräässä saksalaisessa kaupungissa. Kivijalassa olevasta huoneesta kuului huutoa. Pysähdyin, kuulin riidan, väittelyn, — mies pieksi siellä vaimoaan. Ja Zola kehutussa viinin ja kohtuuden maassa Ranskassa eläen, on kirjoittanut verrattoman teoksensa »Ansa», jonka yli 500 sivulla pannaan mitä voimakkain vastalause sitä menettelyä vastaan, että valtio sallii väkijuomien myymistä.

Vielä tahtoisin senaatille sanoa, että sen varovaisuus tässä on kummallista. Se vetoaa Venäjän hallitukseen. Olemmehan saaneet nähdä, miten viimeainittu ilman epäroimista kahdenkymmenennen vuosisadan alussa aloitti tuhansia miljoonia nielevän sodan Japania vastaan, jossa yksin ihmisuhrit olivat lukemattomia ja jonka haavat eivät vuosikymmenissä mene umpeen. — Verukkeet porvarien puolelta nyt kun on kysymys sodan julistamisesta kieltoain kautta juoppouspahetta vastaan, ovat ei ainoastaan tuomittavia, vaan ne sellaisenaan tuomitsevat kannattajansa kansan vihollisiksi.

Kun nyt eduskunta puolestaan on hyväksynyt kieltoain, lausumme siitä ilomme.

H. P.

Vaivaishoitolainen.

Istuin mäen rinteessä sanomalehti kädessäni ja nautin täysin siemauksin ihanata kesäilmaa. Sateisen viikon perästä oli ilma taas selinnyt ja aurinko paisioi täydeltä terältä. Katselin ympärilleni; tuossa mäen reunassa näkyi pitäjän vaivaistalo. Miten miellyttävän näköinen se olikin kaikkein istutuksineen ja vihannesviljelyksineen. Talo oli maalattu vaaleaksi, ja näin ulkoapäin se näytti oikeen upean herraskartanon näköiseltä.

Ei suinkaan tuon talon asukkailla ole valittamista, ajatelin, koska ulkoapäin ainakin näyttää kaikki niin hyvältä.

Talon vieressä pellolla oli vaivaistalon karja. Lehmät olivat lihavat ja suuret. Kaikki näytti olevan mitä paraassa järjestyksessä, Istuin siinä ja vaivuin mietteisiini, kunnes havahduin rattaiden kolinaan. Vaivaishuoneen portista ajoi ulos komeannäköinen herrasmies. Kuskin penkillä istui kalpea poika kehoissa pukimissa. Vilkaisin poikaan sen ajaessa. En koskaan voi unhoittaa sitä kärsivää ilmettä, joka oli pojan silmissä. Näkyi selvään, että hän koetti istua niin suorana ja moitteettomana kuin mahdollista. Ajopelit hävisivät nopeasti näkyvistäni; kukahan lienee ollut, ajattelin. Ei hän vaan ystävälliseltä näyttänyt. Samassa huomasi samaa tietä, minne ajoneuvot olivat hävinneet, raajarikkosen miehen tulevan lykäten edellään pieniä kolmi-pyöräisiä rattaita, joiden avulla laahasi hervottamia jalkojaan eteenpäin nojautumalla rattaiden tolppiin. Päästyään kohdalleni tiellä pysähtyi hän ja vaivalloisesti laskeutui rattaille istumaan. Nousin mäen reunasta ja menin lähemmäksi tietä ja rupesin puhelemaan miehen kanssa. Hän kertoi olevansa vaivaistalosta ja olleensa lähimmässä kylässä — pyytämässä!

— Mitä, kysyin, ettekö saa talossa tarpeeksi paljon ruokaa, pitääkö teidän vielä käydä pyytämässä?

— En minä ruokaa ollutkaan pyytämässä, saammehan me sitä niin paljon, että sillä juuri elää, erittäinkin, jos on terve vatsa, että sitä voi syödä. Mutta minä olin keräämässä kahvirahaa itselleni.

— Ettekö saa laitoksesta kahvia, kysyin ihmeissäni.

— Ei vaivaisille kahvia anneta, sanoi mies katkerasti. Ainoastaan pyhäisin saamme yhden kupin, siinä kaikki, ja kahvia meidän mieleemme tekee niin kovasti, sillä me olemme jokainen tottuneet siihen pitkänä elämän aikana. Mutta nyt on se kielletty, sillä vaivaisilla ei saa olla entisiä muistoja. Mies pyyhkäisi kyyneleen poskeltaan karkealla nuttunsa hihalla ja jatkoi: Kyllähän me sentään toimeentullaan, jotka olemme terveempiä. Mutta kun on joukossa vanhoja sairaalloisia ihmisiä, jotka eivät voi syödä sellaista ruokaa, jota meille annetaan ja eivät saa edes kahvikup-posta, on se enempi kuin katkeraa.

— Onko siis ruoka niin ylen huonoa? kysyin. Onhan laitoksessa tuonlainen lauma lihavia, lypsäviä lehmä, ja sitapaitsi on teillä suuri puutarha, jossa kasvaa vihanneksia. Eikö niitä anneta teille?

— Ei, hyvä rouva, vastasi mies. Kuorittua maitoa saamme kolmasti viikossa vesivellin kanssa, ja vihanneksista emme näe muuta kuin sen, että ne kasvavat hyvin, kun niitä perkaamme ja kastelemme.

— Mutta eihän johtaja niitä kaikkia jaksa syödä, mi-hin ne sitten joutuvau?

— Ne myydään, samoin kerma, sillä vaivaisille olisi se liiallista yllälistä.

— Mitä te oikeastaan saatte syödä? Olisin hyvin utelias, sillä kai siellä nyt jotakin järjestystä täytyy olla.

— Kolmasti viikossa on päivälliseksi vesivelliä ja yhtenä puuroa, kerran hernesoppaa ja kahdesti perunasoppaa. Iltasin ja aamusin saamme leipää, silakkaa ja perunaa ynnä kaljaa. Sunnuntai-aamuna saamme pienen voileivän. Voitte ymmärtää, että silakka ja perunat maistuvat kyllä hyvälle toisinaan. Mutta kun ne muuttuvat jokapäiväisiksi, on se jo liikaa, erittäinkin vanhuksille, joiden ruuansulatuselimet eivät enää ole täydellisesti kunnossa. Eivät edes pitkään päivään saa kahvia, joka kustuttaisi vähän tuota kuivaa ruokaa.

— Kuka on sitten siellä johtajana, ja onko se kunta-laisten tarkoitus, että heidän vanhuksensa täytyy olla puo-littaisessa vankeudessa, miksi ette valita?

— Johtaja oli tuo herra, joka äsken ajoi tästä sivu. Ja mitä valituksiin tulee, niin kenelle me valittaisimme. Kunnan esimies on hyvä ystävä johtajan kanssa ja sanoo:

»eihän vaivaisilla, jotka armoleipää syövät, ole valittamisen varaa.» Ei sääsen ääni taivaaseen kuulu.

— Onko johtaja muuten ystävällinen teille?

— Ystävällinenkö? kysytte. Missä mahdetaan vaivai-sille ystävällisyyttä osoittaa? Ei ainakaan täällä sitä tehdä. Jos työskentelet kuinka ahkeraan, saat toruja, jos koitat ar-vata johtajan ajatukset ja ryhdyt johonkin ilman käskyä, kutsutaan vaivaiskoiraksi. Se tuntuu niin katkeralta, katke-ralta. Ukon silmät täytyivät kyneleillä.

— Oletteko kauvan ollut täällä? kysyin. Ettehan te kumminkaan ole koskaan voineet itse elättää itseänne ilman apua kun jalkanne ovat vaivaiset.

— Viisi vuotta, vastasi ukko. Ennen sitä olin koti-kylässä. Sain pitäjästä tynnörin rukiita, ja siellä elin kuin prinssi verrattuna tähän. Sillä ihmiset olivat ystävällisiä ja maksoivat runsaasti pikkutöistäni, mitä voin tehdä. Ei ku-kaan silloin haukkunut minua kohtalostani. Vaan nyt tun-tuu niin katkeralta, kun saa yhä kuulla soimauksia vaikka tietäkin, että ei ole itse millään tavoin syypää kurjaan kohtaloonsa. Jos saisin vaikka sata markkaa eläkettä ja olla vapaana, niin elämä ei tuntuisi niin synkältä ja toivot-tomalta. Jos sitten olisi suru ainoastaan itsestään, mutta kaikki ne vanhukset, jotka ovat vaivaistalossa kanssani, ovat pitkän elämänsä työskennelleet ja kohtalon oikusta tänne joutuneet. Se tahtoo murtaa elämäni. Heitä minä säälin enin. Tänään sain kylästä 75 p. rahaa, jolla ostan noille vanhoille mummoille kahvia. Sillä minä kärsin heidän kanssaan ja siis ymmärrä heitä.

Annoin ukolle markan ja käskin hänen sillä kahvittaa mummoja minunkin puolestani. Ukko kiitti ja läksi vai-valoisesti raahustamaan eteenpäin, kadoten vaivaistalon por-tin sisäpuolelle. Seuraavalla viikolla kuulin, että samainen mies oli hirttänyt itsensä vaivaistalon portin ulkopuolelle, männyn oksaan. Mielenhäiriössä tehty itsemurha, kertoivat sanomalehdet.

Miina S.

Taaskin luusoppaa.

Kun tässä joku aika sitte tapasin erään tuttavani tori-matkalla, niin kehoitti hän mua kirjoittamaan Työläisnaiseen jonkunlaisia selityksiä ruokajärjestelmästä. Ja kun hän on aikaansa seuraava ihminen, niin hän arveli, että olisi parasta alkaa siitä luusopasta, jota aina köyhälistölle esitellään halpana ja terveellisenä ruokana, ja ehkä nimensäkin puolesta hyvin sopivana. Vaan niinkuin sanottu on hän aikaansa seuraava ihminen, joka on käynyt kurseissa ja luennoissa, lukenut sanomalehdistä ja lääkärinkirjoista neuvoja ja selityksiä ter-veyden hoidosta ja ihmisruumiin rakenteesta, ja kaikista tul-lut siihen johtopäätökseen, että kaikki ihmiset ovat saman-laisia ja varustettu yhdenlaisella elimistöllä ja sulatuslaitok-sella, ja että luut ja muut jätteet ovat terveydelle vaarallisia.

Mutta nyt sattumalta oli hän joutunut johonkin emäntä-seuraan, jossa oli ollut keskusteluaiheena ruuanlaittaminen. Siellä hän oli kuullut, että senlaiset luennot ja esitel-mät ovat useastikki vaan vahingoksi: työväki oppii vaan liian vaativaiseksi. Kyllähän työväen vatsassa muka sulaa vaikka piennet kivet j. n. e. Oli neuvottu keittämään luusoppaa, se kuuluu tulevan huokeaksi, varsinkin kesän aikaan kun paremmat ihmiset eivät kuulu viitsivän keittää puljongia (lientä) kun on lämmin. Ja sillä tavalla kuuluisi olevan ti-laisuus säästää talven varalle, kun on kesällä suuret palkat. »Senpätähden, sanoi tuttavani olisi hyvä, että me köyhä-listön naiset, jotka elämässämme olemme saaneet keittää ja